

Raimke Groothuizen

SPROOKJES BOEK VOOR STUDENTEN

die niet in sprookjes geloven

AnderZ

Inhoudsopgave

<i>Inleiding sprookjeswereld</i>	7
SPROOKJE 1 – <i>De heks met de beurs</i>	16
Persoonlijk verhaal van Patricia	27
SPROOKJE 2 – <i>De trol op het rechterpad</i>	29
Persoonlijk verhaal van Dunya	43
SPROOKJE 3 – <i>De prinses onder de deken</i>	46
Persoonlijk verhaal van Jaimy	62
SPROOKJE 4 – <i>De spijtkabouter</i>	65
Persoonlijk verhaal van Lars	78
SPROOKJE 5 – <i>De bevlogen fee</i>	80
Persoonlijk verhaal van Josefine	93
SPROOKJE 6 – <i>De afwezige heks</i>	96
Persoonlijk verhaal van Madycke	110

SPROOKJE 7 – <i>De streberige ridder</i>	113
Persoonlijk verhaal van Selène	133
SPROOKJE 8 – <i>De wispelturige ridderfee</i>	135
Persoonlijk verhaal van Sam	148
SPROOKJE 9 – <i>De reus in beeld</i>	151
Persoonlijk verhaal van Max	169
SPROOKJE 10 – <i>Een bijzonder gezelschap</i>	172
Persoonlijk verhaal van Isaac	186
SPROOKJE 11 – <i>De gebroken tovenaar</i>	189
Persoonlijk verhaal van Nerys	205
SPROOKJE 12 – <i>De arrogante prins</i>	208
Persoonlijk verhaal van Carla	222
CONCLUSIE: En ze leefden nog lang en gelukkig ... of toch niet?	224
DANKWOORD: Ode aan de betrokken helden en dappere helpers	236

Inleiding sprookjeswereld

r was eens ... een magische sprookjeswereld ... waar masculiene ridders hulpeloze jonge vrouwen redden uit de klauwen van bloeddorstige draken. Waar lelijke heksen kinderen vetmestten en daarna met smaak verorberden. En waar prinsen *zonder consent* slapende prinsessen kusten.

Dat klinkt vreselijk achterhaald, nietwaar? Een plek waar je na het vinden van jouw *prince charming* een 'lang en gelukkig' verdiend hebt? Dat is niet het échte leven. Dat zijn verhaaltjes die je ouders vertelden vlak voor je ging slapen.

Ik neem je graag mee naar mijn sprookjeswereld. Mijn naam is Twinkelbel – niet te verwarren met mijn tante Tinkelbel – en ik ben de fee onder het bierglas op de kaft van dit boek. Het leek me een mooie metafoor voor het eenzame gevoel dat je als gemotiveerde student ervaart als je vastloopt tijdens je opleiding. Maar daar later meer over, eerst zal ik je wat vertellen over de magische wereld waarin ik leef.

Hoewel in traditionele sprookjes vaak een idyllisch beeld geschetst wordt, is de weerbarstige werkelijkheid dat ook in mijn wereld een economie draaiende gehouden moet worden. Wat de meeste mensen niet weten is dat wij, jonge sprookjesfiguren, na de middelbare school meestal ook de keuze maken om verder te studeren. Dat kan op twee niveaus: een praktische of theoretische vervolgopleiding. Bij ons studeer je op beide niveaus aan een academie en daar zijn het professoren die de lessen verzorgen.

De meeste sprookjesfiguren wonen in steden of dorpen. Academies bevin-den zich in steden, dus ook onze studenten moeten kiezen tussen wonen in een studentenhuus in de stad of heen en weer reizen vanuit thuis. En dat reizen gebeurt dan meestal te paard, met een vliegende bezem of te voet. Je dacht toch niet dat hier bussen of treinen zouden rijden? Dat zou in een sprookjeswereld wel erg ongeloofwaardig zijn.

Studeren is ook hier een dure aangelegenheid. En niet iedere student komt uit een welgesteld milieu. Wel worden er soms prestatiebeurzen toegekend aan studenten uit lage sociale klassen. Maar de meeste jonge sprookjesfiguren hebben naast hun opleiding ook gewoon een bijbaan.

Waar je wieg staat, bepaalt ook in onze sprookjeswereld tot op zekere hoogte welke mogelijkheden je in je latere leven krijgt. Dat is een pijnlijk gegeven, maar wel hoe het hier werkt.

Misschien helpt het als ik je iets uitleg over de verschillende groepen sprookjesfiguren en tot welke klasse ze behoren. Daarin zitten namelijk best wel wat verschillen in.

Zo heb je de adel, dit is de meest machtige maar tegelijkertijd ook de kleinste groep. Hieronder vallen de koningen, koninginnen, prinsen en prinsessen. Van oudsher bekleden deze types vaak bestuurlijke functies als de leiders van koninkrijken. Binnen- en buitenlandse politiek, handelsbetrekkingen en diplomatie, het zijn onderwerpen waar deze adellijke groep warm voor loopt. Bijna alle prinsen en prinsessen kiezen studies die aansluiten bij deze onderwerpen.

Wat ik persoonlijk wel heftig vind, is dat iedereen van de jonge adel verwacht dat ze studeren op het hoogst haalbare theoretische onderwijsniveau. Ik kan me voorstellen dat dat een behoorlijke druk op de schouders van deze studenten legt. Tel daarbij op dat deze prinsen en prinsessen vaak ook publieke figuren zijn. Ze moeten dus te allen tijde representatief zijn en geen misstappen begaan, omdat dit gevolgen kan hebben voor de reputatie van de koninklijke familie. Dat lijkt me een behoorlijke opgave.

Maar er is ook een voordeel: als adellijke student heb je geen bijbaan nodig. Het is voor deze studenten dan ook heel vanzelfsprekend dat ze veel tijd besteden aan activiteiten buiten het reguliere lesprogramma, zoals studentenverenigingen, vrijwillige bestuursfuncties en traditionele sport- en culturele activiteiten.

In mijn sprookjeswereld vallen ook tovenaars in de eliteklasse. Het intellectuele individu staat in deze groep centraal en er is veel ruimte voor persoonlijke expressie. Daarbij zijn tovenaars nogal eloquent (lees: praatgraag) als het gaat over wetenschap en kunst. Ook kijken ze – arrogant als ze zijn – best een beetje neer op andere sprookjesfiguren.

Jonge tovenaars worden geacht een theoretische vervolgopleiding te doen. Zeker omdat tovenaar-ouders onderling graag opscheppen over de uitmuntende prestaties van hun kinderen. Tvenaars studeren vaak aan kunstopleidingen of volgen studies als filosofie, alchemie, taal- en literatuurwetenschappen, en astronomie.

De meeste studerende tovenaars komen uit rijke families en hebben zodoende de (financiële) ruimte om zich bezig te houden met buitenschoolse

activiteiten als koorverenigingen, het opzetten van een eigen kunstpraktijk en studentenorkesten.

Wat trouwens wel opmerkelijk is ... een groot deel van de professoren aan de – vooral – theoretische opleidingen zijn tovenaars. Een aanstelling als professor aan een academie levert, denk ik, een hoog aanzien op dat hun intellectuele status binnen deze gemeenschap ten goede komt. Wat mij als student wel is opgevallen, is dat de van nature neerbuigende houding van tovenaars niet altijd heel handig is voor de klas.

Een andere groep sprookjesfiguren die ook tot de eliteklasse behoort, zijn de kabouters. Ook zij gaan erg goed op prestaties en aanzien, maar voor individuele expressie is weinig ruimte. Binnen de kaboutergemeenschap staat namelijk niet het individu maar juist de groep centraal.

De kaboutergemeenschap leeft van oudsher in goede harmonie met de flora en fauna. Deze traditie wordt voortgezet door de nieuwe generaties. Veel jonge kabouters kiezen vervolgstudies als medische wetenschappen, ecologie, biotechnologie, landbouwwetenschappen, maar ook psychologie en sociologie.

Het leven van een kabouterstudent staat in het teken van de wetenschap. Leren, leren en nog eens leren. Een gerenommeerde opleiding afronden en dan een gerespecteerd beroep uitoefenen. De gemiddelde kabouter kiest een studierichting niet vanuit interesse; de keuze voor een wetenschapsgebied wordt bepaald op basis van de staat van dienst van familieleden. Het ergste wat je als jonge kabouter kan overkomen, is namelijk dat je familie gezichtsverlies lijdt omdat jouw studiekeuze afwijkt van de gestelde norm.

Ook voor kabouters is geld vaak geen probleem tijdens de studie, maar er wordt wel van hen verwacht dat ze de tijd buiten school besteden aan activiteiten die kunnen bijdragen aan een beter gevuld curriculum vitae. Veel jonge kabouters doen daarom vrijwilligerswerk naast hun opleiding.

Nou, dan hebben we de hoogste klasse wel gehad. Adel, tovenaars en kabouters hebben geld en dus macht, zij zijn het die de meeste invloed uitoefenen op het beleid en de politiek in onze sprookjeswereld. Van de studenten in deze groepen wordt verwacht dat ze altijd op de toppen van hun kunnen presteren. Dat lijkt mij persoonlijk erg vermoeiend en het brengt behoorlijk wat prestatiedruk met zich mee. Theoretische academies zitten vol met deze lui, maar in de wandelgangen hoor ik dat veel van deze studenten last hebben van perfectionisme en faalangst. Wat ik ook wel snap, als je ouders en je omgeving zo veeleisend zijn.

Laten we kijken naar de middenklasse, dan stuiten we op een hele andere groep: de ridders. De zin ‘niet lullen, maar poetsen’ lijkt hen op het lijf geschreven. Dit zijn echte aanpakkers, zeg maar: denken én dan ook doen. Vanuit traditie zijn ridders vaak de handhavers en dat zie je ook wel terug. Veel ridders zijn werkzaam binnen defensie en bij de hulpdiensten. Maar ook op andere gebieden plukken ridders de vruchten van hun stevige werkethos. De meeste ondernemers hier zijn namelijk ridders. Van ambachtslieden, zoals bakkers en hoveniers, tot aan oprichters van innovatieve start-ups. Ridderstudenten zie je vaak bij opleidingen met een fysieke component of juist bij studies met een meer commercieel en bedrijfskundig karakter.

Een valkuil van deze groep is dat zij in de regel erg competitief van aard zijn, wat het soms lastig maakt in samenwerkingsprojecten. De druk om altijd maar de beste te willen zijn, komt in deze groep niet vanuit ouders, maar lijkt meer een aangeboren intrinsiek ding.

Deze groep studenten heeft meestal naast hun opleiding een bijbaan. Jonge ridders draaien bijvoorbeeld al een beetje mee in een familiebedrijf of zetten zelf ondernemende stappen. Ook zijn er ridders die wat extra geld verdienen als personal trainer of als uitsmijter in het uitgaansleven. Grappig feitje is dat alle ridderstudenten die ik ken allemaal fanatieke sportbeoefenaars zijn.

En dan mijn eigen gemeenschap: feeën. Net als ridders zijn feeën meer van het uitvoerende werk. Bij ons staat eigenlijk altijd harmonie centraal. De gemiddelde fee is erg sociaal en zorgzaam. Bij ons is het belangrijk dat je ‘het goede’ doet voor de maatschappij waar je deel van uitmaakt. Dat wordt feeënkinderen met de paplepel ingegoten. Een zo goed mogelijke fee zijn, dat geeft je aanzien.

Bovengemiddeld vaak kiezen feeën maatschappelijk werk, communicatie, docentenopleidingen in primair en voortgezet onderwijs of verpleegkunde als studierichting. Hoewel onze ouders ons nergens toe dwingen, voel je wel dat er een onderscheid gemaakt wordt tussen ‘goede’ en ‘slechte’ studies. Opleidingen waarin geld een leidende rol speelt, zijn eigenlijk een no-go. Bij ons lijkt een moreel kompas leidend bij de studiekeuze.

Van kinds af aan leer je als jonge fee om anderen te helpen. En als ik heel kritisch ben, durf ik ook wel te stellen dat je leert om jezelf soms weg te cijferen. Dat maakt ons feeën erg goed in bemiddelen en verbindingen leggen tussen verschillende partijen. Maar de keerzijde daarvan is dat studerende feeën zelf vaak aan het kortste eind trekken. Alles en iedereen maar helpen ten koste van je eigen grenzen kan uiteindelijk resulteren in burn-outklachten. In mijn gemeen-

schap zie ik veel feeën ziek uitvallen, omdat ze te veel hooi op hun vork nemen om anderen maar te helpen.

Hard werken voor weinig, dat zou een zin zijn die hier bij het gemiddelde gezin past. Dat betekent ook dat veel studenten in onze gemeenschap werken naast hun opleiding, bijvoorbeeld in de thuiszorg, bij verpleegthuizen of door huiswerkbegeleiding geven of oppassen. En bijzonder genoeg weten wij, jonge feeën, naast onze studie en bijbaan vaak ook nog tijd te vinden voor vrijwilligerswerk, zoals het leiden van scoutinggroepen, taalles geven aan immigranten of jongeren begeleiden bij een jeugdhonk. Als ik het zo vertel, zie ik ook wel in dat we de lat wel erg hoog leggen voor onszelf.

De laatste groep die deel uitmaakt van de middenklasse in onze samenleving zijn de reuzen. Dit is meteen ook de meest gesloten gemeenschap binnen onze wereld. Reuzen zijn van nature schuw. In oude verhalen worden ze vaak neergezet als gepijnigd en bloeddorstig. Misschien is dat de reden dat deze groep een heel teruggetrokken leven leidt in de schaduw. De reuzen die ik ken, zijn heel erg voorzichtig en introvert.

Het lijkt me ook ingewikkeld als je voorkomen zo imposant is. Als kinderen bang voor je zijn, op basis van bangmakende onzinverhaaltjes. De reuzengemeenschap is heel hecht. In afgesloten kerken in de bergen komen reuzen wekelijks samen om hun geloof te belijden. Een van de kenmerken van dat geloof is dat ze sober leven, onopvallend zelfs.

Ik zie ook in collegezalen dat reuzen zich erg bewust zijn van hun postuur en daardoor ruim voor de les al aanwezig zijn om een plek achterin de lokalen te zoeken. Want dan zitten ze op de achtergrond en uit het zicht. Deze grote studenten zijn heel plichtmatig aanwezig, maar zijn erg afwachtend en zullen meestal niet een hele actieve rol invullen tijdens een les. En dat sluit aan bij het beeld van reuzen waar wij als maatschappij ons krampachtig aan vasthouden.

Opvallend is dat veel reuzen zich comfortabel voelen in onze magische digitale sprookjeswereld. Volgens mij ben ik vergeten te vertellen dat er in onze sprookjeswereld ook computers met internet zijn. Kom op, wij zijn ook met onze tijd meegegaan op dat gebied! Ik kan me dus heel goed voorstellen dat de online sprookjeswereld veilig voelt voor reuzen, omdat ze online niet beoordeeld worden op uiterlijkheden. In tegenstelling tot binnen de schoolmuren, waar reuzenstudenten toch vaak tegen vooroordelen aanlopen. En waar hun mening niet altijd als volwaardig wordt ervaren.

De meeste reuzen die ik ken, zijn echt dol op gamen, lekker op hun donkere kamers achter zo'n lichtgevend scherm zitten turen. Het zal je dan ook niet

verbazen dat veel jonge reuzen interesse hebben in vakgebieden als informatica, technologie, automatisering, online media en communicatie. Waar reuzen voorheen eerder kozen voor ondersteunende beroepen, denk aan administratie, financiën en juridische zaken.

Ook reuzen moeten meestal naast hun opleiding werken. Vanwege hun indrukwekkende gestalte kom je ze vaak tegen in magazijnen en als vakkenvullers. Daarnaast weten sommige ondernemende reuzen ook een leuk zakcentje te verdienen met het bouwen en onderhouden van websites.

Ridders, feeën en reuzen behoren in mijn wereld dus tot de middenklasse. Studenten binnen dit milieu werken hard, ongeacht of zij studeren aan een praktische of theoretische opleiding. Ook zie je hier dat een grote groep studenten het na een praktische opleiding aandurft om aansluitend nog een theoretische opleiding te volgen.

Als laatste neem ik je mee naar de onderkant van onze samenleving. Daar bevindt zich de laagste sociale klasse. De twee groepen sprookjesfiguren die hier onder vallen, hebben het sociaal-economisch een stuk lastiger dan de rest.

Allereerst heb je de heksen. En deze groep heeft echt een belabberd imago. In oude verhalen werden heksen weggezet als de ultieme slechteriken. Gedreven door jaloezie, wraak en slechte bedoelingen wisten de afgrijselijke vrouwen van middelbare leeftijd gemene plannen te bekostoven.

Ook in onze sprookjeswereld is er een tijd geweest dat heksen werden opgejaagd, gevangengezet en in het slechtste geval zelfs (onterecht) publiekelijk geëxecuteerd. In de vervolging van heksen speelde angst van de overige sprookjesfiguren een grote rol. Terugkijkend lijkt het onvoorstelbaar dat deze kloppacht zich in onze toch magische wereld heeft afgespeeld. Een zwarte bladzijde in onze geschiedenis.

Het gevolg van deze vervolging is dat heksenfamilies zich hebben verenigd in groepen en in delen van steden wonen als een soort commune. Ze hebben hun eigen huizen gebouwd en wonen op stukken land die afgebakend zijn door stevige hekken om buitenstaanders af te schrikken. Heksen verdienen hun geld vaak met praktische, uitvoerende beroepen. Ze zijn goed vertegenwoordigd in bijvoorbeeld de bouwsector en binnen technische beroepen, maar ook op het gebied van persoonlijke verzorging. Sterker nog, een piekfijn verzorgd uiterlijk is erg belangrijk in deze gemeenschap. Heksen genieten van mooie spullen en werken hard om zich die luxe te kunnen veroorloven.

Helaas kiezen veel heksenstudenten ervoor om na de middelbare school te stoppen met leren, om te gaan werken. Het deel dat wel de keuze maakt om verder te leren, gaat meestal naar een praktische academie om echt een vak te leren. Zoals stukadoor of kapster. Bij de uiteindelijke keuze tussen verder studeren of gaan werken, is geld vaak de doorslaggevende factor. Want een afgeronde opleiding heeft binnen de heksengemeenschap beduidend minder aanzien dan het bezitten van statussymbolen.

Jonge heksen worden weinig gestimuleerd in het ontwikkelen van een brede algemene interesse. Uit onderzoek is gebleken dat kinderen uit deze gemeenschap minder in contact komen met boeken en cultuur. Hierdoor zie je in het onderwijs al snel dat heksenkinderen achterstanden oplopen in vergelijking met hun klasgenoten. En dat bij schooladviezen deze jonge heksen regelmatig worden onderschat in hun cognitieve capaciteiten en dus een lager niveau onderwijs volgen. Het gevolg hiervan is dat een groot deel van de studerende heksen een laag zelfbeeld heeft, wat dan – pijnlijk genoeg – ook regelmatig wordt bevestigd door docenten. Ik vind dat persoonlijk echt een heel schrijnend gegeven en het laat zowel een maatschappelijk probleem zien als de tekortkomingen in het onderwijssysteem.

Ten slotte is er nog een laatste groep sprookjesfiguren die echt helemaal onderaan de maatschappelijke ladder staat in onze sprookjeswereld en dat zijn de trollen. Ik schaam me dat ik het zeg, maar ik zou niet graag in het donker in een van de wijken in de stad lopen waar grote groepen trollen wonen. Trollen staan bekend als schimmige types, die zich makkelijk laten verleiden tot duistere zaken.

Als er in het verleden te weinig werklieden waren in een koninkrijk of het uit te voeren werk te min was voor de eigen bewoners, werd er een beroep gedaan op trollen. Deze gemeenschap heeft onze hele sprookjeswereld over gereisd om het vuile werk te doen. Door het vele migreren hebben de trollen niet echt een thuis. Dit ontbreken van een eigen plek maakt dat ook veel jonge trollen zich niet thuis voelen en zoekende zijn naar waar ze horen.

In mijn optiek is het totaal onrechtvaardig, maar veel andere sprookjesfiguren minachten deze groep. Zo krijgen trollen geen gelijke kansen wanneer ze op zoek zijn naar huisvesting of een baan. Je ziet die kansenongelijkheid ook terug bij jonge trollen. Een stageplek vinden met een trollennaam op je cv is erg lastig. Meestal mogen deze studenten niet eens op gesprek komen.

Ik snap dat het je als jonge trol niet motiveert om überhaupt te gaan studeren als je eigenlijk altijd al met 1-o achterstaat in het leven. Hierdoor zie je iets interessants gebeuren binnen deze groep. Een deel van de jonge trollen raakt

inderdaad gedemotiveerd en haakt af, vaak al op de middelbare school. Deze jongeren laten zich makkelijk verleiden door het snelle geld en de daarbij horende criminele activiteiten. Maar er is ook een groep jonge trollen die lijkt te varen op bewijsdrang en een gevoel voor rechtvaardigheid. Zij kiezen er juist voor om te gaan studeren en te laten zien dat de minachting en onderschatting volledig onterecht zijn.

Wat ik wel bijzonder vind aan trollen, is dat zij vaak gaan studeren om de eigen gemeenschap te helpen. En dat kan op diverse manieren. De ene jonge trol wil een buurtsuper beginnen, de andere studeert maatschappelijk werk en weer een ander wil graag lesgeven. Pas hoorde ik zelfs over een jonge trol die probeert de eerste trollenrechter te worden.

Hoewel het onderwijs trollen probeert te stimuleren om te gaan studeren – zo reiken ze prestatiebeurzen uit aan talentvolle jonge trollen – is studeren toch lastig. De meeste gezinnen hebben een laag inkomen; het zijn vaak eenoudergezinnen. Dat betekent dat als je wilt studeren als trol en je geen beschikking hebt over een beurs, je hard moet werken naast je opleiding. Nu zijn trollen gelukkig niet vies van werken, dus je ziet dat ze makkelijk kiezen om hun geld te verdienen achter een vuilniswagen, in de schoonmaak, door een krantenwijk te lopen of in een speelkeuken te staan.

Heksen en trollen behoren dus tot de laagste klasse binnen onze maatschappij. Het zijn de studenten in deze groepen die tegen heftige vooroordelen aanlopen binnen studies. Die veel vaker lager worden ingeschat dan het daadwerkelijke denkniveau dat ze hebben. Deze studenten komen beduidend vaker uit onveilige thuissituaties dan studenten uit de midden- of eliteklassen. Studeren als je omgeving je daarin niet of matig steunt, is een enorme uitdaging. Studenten uit deze milieus moeten knokken om een opleiding af te ronden, maar als ze daarin slagen, dan zijn dat ook echt sprookjesfiguren die het uiteindelijk ver gaan schoppen in het leven.

Hopelijk geeft deze toelichting je een beetje een beeld van de wereld waarin alle sprookjes in dit boek zich afspelen.

Weet je nog dat ik in het begin vertelde over de metafoor van het bierglas op de kافت? Als metafoor voor de eenzaamheid veroorzaakt door het vastlopen in een studie? Dat is namelijk waar dit sprookjesboek over gaat. Het is een verzameling korte verhalen over gemotiveerde studenten die tijdens hun opleiding vastlopen. Want dat is ook wat er in deze magische wereld gebeurt: studerende sprookjesfiguren die om diverse redenen worstelen. Soms door vooroordelen en

verwachtingen van buitenaf, maar de reden kan ook een interne zoektocht zijn. Jammer genoeg worden sommige studenten geconfronteerd met tegenwerking binnen of buiten de schoolmuren, en lijkt het onderwijssysteem ook in de sprookjeswereld niet passend voor iedere student.

Dus niet alleen het bierglas is beeldspraak, ook de worstelingen van de gemotiveerde sprookjesfiguren in dit boek zijn geschreven als metafoor voor de situaties die zich afspelen in jouw wereld. Weet dat als jij worstelt binnen jouw opleiding, je absoluut niet de enige bent.

Na ieder sprookje lees je de persoonlijke verhalen van échte studenten. Zij slaan een brug tussen de sprookjes en jouw wereld. Welke hulp hebben deze studenten gezocht om de obstakels tijdens hun opleiding te overwinnen?

Tot slot vind je aan het eind van het boek praktische tips en stappen die je kunt nemen als jij of iemand die je kent vastloopt. Wat kun je zelf doen? En bij wie binnen je onderwijsinstelling en bij welke instanties buiten school kun je aankloppen als je hulp nodig hebt, omdat je het allemaal niet meer overziet?

Iedereen die aan dit bijzondere boek heeft meegewerkt, deed dit speciaal voor jou. In de hoop dat dit sprookjesboek je helpt om motivatie te behouden tijdens het studeren en om jouw eigen(wijze) pad te blijven volgen naar jouw welverdiende 'lang en gelukkig'.

Veel leesplezier, was getekend,

Twinkelbel

De heks met de beurs

Er was eens ... een sprookjesland waar alle bewoners dezelfde kansen kregen. Niet alleen konden alle jongeren er studeren, maar voor iedereen waren er ook gelijke kansen op de arbeidsmarkt,' vertelt ze wijzend naar het schildersdoek. 'Nou ja, dat is de droom,' zegt ze zachtjes.

Ik trek mijn wenkbrauw op. 'Uhm oké.' Glenda kijkt op van mijn lauwe reactie. Niet-begrijpend kijkt ze me aan. 'Oh sorry, had je applaus verwacht?' Verontschuldigend schudt ze haar hoofd. 'Ik begrijp gewoon niet welk punt je wilt maken. In ons land zijn zaken ook gewoon goed geregeld voor de inwoners. Laten we daar gewoon dankbaar voor zijn,' besluit ik.

Haar lippen gaan meteen van elkaar om te reageren. Haar handen balt ze tot vuisten. Maar dan haalt ze diep adem, doet haar ogen dicht en lijkt zich weer te ontspannen. Ze sluit haar mond.

Met mijn vinger voor mijn mond buig ik me naar het door haar gemaakte schilderij. 'Hmm, je hebt er wel een heel kleurrijk geheel van gemaakt tot in de kleinste details. Doet me een beetje denken aan kinderboeken van vroeger. Heel bijzonder.' Ik geloof niet dat het me lukt om enthousiast te klinken. Glenda kijkt me een beetje beduusd aan. 'Het is je sowieso gelukt om een hele gedurfde keuze te maken, qua kleur en compositie dan,' probeer ik nog op opbeurende toon. Ze glimlacht flauwtjes.

Ik heb met haar te doen. Glenda Ravenhart, de enige heks in onze klas. Het is sowieso een wonder dat ze hier op de academie rondloopt. Van oudsher is de kunstwereld gevuld met tovenaars. Glenda heeft een beurs gekregen om hier te mogen zijn, want haar familie heeft duidelijk het geld niet om haar te laten studeren.

Elke schooldag van 's ochtends vroeg tot sluit is Glenda hier in de atelier-ruimte aan het werk. Zelf heb ik thuis een mooie werkplek – zoals de meeste van onze klasgenoten – dus ik voel de noodzaak niet om hier veel te zijn.

Ik kijk om me heen. Onze academie is gevestigd in oud kasteel omgeven door hoge rozenstuiken. Voorheen was deze ruimte de plek waar staatsiebezoeken plaatsvonden. Nu is het een atelierruimte gevuld met witte verrijdbare wanden,

schilderezels, tafels met grote potten met schilderskwasten en overal verfspetters. Het ruikt een beetje muf, een mix van schimmelige vochtige muren en verfverdunder. Niet een hele gezonde combinatie. Dus werk ik liever in mijn thuis-atelier.

Alleen vandaag zijn de laatste beoordelingen voor de zomervakantie. Dus alle klasgenoten zijn druk met het ophangen van hun werk in de open ruimte.

‘Dank je wel, Livia.’ Ik schrik op uit mijn gedachten. ‘Ik vind jouw schilderijen ook echt heel bijzonder. Wat een mooi thema om bekende dieren sprookjes te vangen in vrouwelijk naakt,’ zegt ze.

Mijn blik verplaatst zich naar de wand waarop ik mijn drie schilderijen heb bevestigd. ‘Ik wilde de schoonheid van het vrouwelijke lichaam laten zien, wat experimenteren met lichtval en kleurcombinaties. De attributen van de dieren sprookjes sluiten hier goed bij aan,’ zeg ik tevreden.

Glenda knikt enthousiast. ‘Ja, de lichtval heb je prachtig weten te vangen. En de kleuren zijn zo zacht en natuurlijk. Alleen ...’ Ze laat een korte stilte vallen. ‘Ik begrijp de vrouw met het muizenmasker niet. Die met het kikkermasker en de gouden bal en de jonge vrouw met het wolvenmasker en de grote klok, die snap ik. Maar in welk sprookje zit een muis?’

Een lichte paniek is voelbaar in mijn lijf. Ze snapt de referentie niet. En als zij het niet snapt, misschien de docent straks ook niet. ‘Nee, het is geen muizenmasker,’ zeg ik snel. ‘Het is een rattenmasker en ze heeft een gouden fluit vast.’ Ik wijs naar het doek. Glenda loopt naar mijn schilderij en steekt haar duim naar me op. ‘Ah, nu zie ik het. Is dat het sprookje van die man die alle ratten moet verwijderen uit een stad? Ik kom even niet op de naam.’ Iets te hard roep ik: ‘De rattenvanger van Hamelen.’ Een paar klasgenoten kijken nieuwsgierig mijn kant op. Er verschijnt een grote glimlach op het gezicht van Glenda. ‘Oh ja, die bedoel ik.’

Ineens wordt het akelig stil. Een gestalte gehuld in een zwart gewaad schrijdt de ruimte binnen. Met gracieuze stappen beweegt de tovenaar van middelbare leeftijd naar het midden van de ruimte. Met ingehouden adem volgen alle studenten hem. Een mix van ontzag en angst is voelbaar. Dankzij zijn langdurige inzet voor deze beeldende-kunstopleiding heeft professor Wijzebron een aanzienlijke reputatie opgebouwd bij de studenten.

‘Beste studenten, ik hoop dat jullie zover zijn,’ spreekt hij plechtig tot de groep die zich in een kring om hem heen heeft verzameld. ‘Ons laatste samen-zijn heeft me weinig vertrouwen gegeven voor een goede opbrengst vandaag.’

Vol afkeuring kijkt hij de groep rond.

Als onze ogen elkaar ontmoeten, verzacht zijn blik. Ik knipper een paar keer en glimlach verlegen. Naast mij zucht Glenda net iets te hard.

Met een ruk draait zijn hoofd haar kant op. 'Ach natuurlijk, mevrouw Ravenhart heeft iets te zeggen.' Hij kijkt haar strak aan. Stotterend antwoordt ze: 'Nee nee, sorry, professor Wijzebron, het was niet mijn bedoeling u te onderbreken.' Een licht grommend geluid ontsnapt uit zijn mond. 'Dat mag ik hopen, jongedame,' zegt hij streng. 'Want zeker iemand als jij zou haar plek heel goed moeten kennen in dit gezelschap,' voegt hij er op neerbuigende toon aan toe. Een aantal van de studenten kijkt met een blik vol afkeuring haar kant op.

Ik probeer oogcontact te maken met Glenda, maar ze heeft haar ogen neergeslagen. Ze lijkt nog kleiner dan normaal. Met haar geringe lengte, ontembare paarse krulhaar en slobberige kleding valt ze behoorlijk uit de toon in deze groep. Onze overige klasgenoten zijn – net als ik – gekleed volgens de laatste mode voor tovenaars. In strakke zwarte, grijze of bruine mantels.

Professor Wijzebron klopt provocerend met zijn knokkels op de kaft van het zwarte boek dat hij voor zich houdt. 'Hier gaat het om vandaag. De beoordeling van jullie eindwerk voor dit schooljaar. Wie er niet in slaagt om iets van waarde te presenteren vandaag, mag in de zomervakantie een vervangende opdracht doen. Of ...,' hij laat even een pauze vallen, '... je komt tot het inzicht dat je misschien toch niet op de juiste plek zit hier. Want niet voor iedereen is een succesvolle loopbaan in de kunsten weggelegd. Van sommigen van jullie vraag ik me überhaupt af wat je hier komt doen.' Keek hij nou richting Glenda toen hij dat zei? Nee, ik verbeeld het me vast.

Hij klopt nogmaals dreigend op de kaft van het boek. En vervolgt: 'Maar goed, ik zal niet op de zaken vooruitlopen. Weet dat je altijd de vrije keuze hebt om te stoppen met de opleiding, als je vandaag tot het inzicht komt dat je hier toch niet thuishoort. Nogmaals, dat is jouw persoonlijke keuze. Alles wat ik vandaag zeg, is dus advies. Goedbedoeld advies,' benadrukt hij.

Dan slaat hij het boek open. De bladzijden bewegen uit zichzelf naar de juiste pagina met de klassenlijst. 'Nou, dan ga ik aan de linkerkant van de ruimte beginnen met beoordelen. Zorg dat je klaarstaat als ik bij jou in de buurt ben.' Terwijl hij het zegt, kijkt hij dwingend de groep rond. Bevestigend geknik. Met het opengeslagen boek in de hand stapt de professor met fikse passen richting de eerste student.

Mijn maag knort. 'Het duurt nog even voor we aan de beurt zijn. Zal ik ook even een broodje voor je halen uit de kantine?' vraagt Glenda. Ik had niet door dat ze weer naast me was komen staan. Ze schudt met een wollen portemonnee met kleingeld voor mijn gezicht.

'Ik heb eigenlijk wel trek, maar ik heb geen goudstukken bij me ... en nou, gezien jouw situatie.' Ik wijs naar de schilderskoffer bij haar werkplek. Ze kijkt me vragend aan. 'Nou ja, ik bedoel,' stamel ik, 'als je al geen goed materiaal voor school kunt kopen, dan kun je vast niks voorschieten, lijkt me.'

Haar tweedehands houten koffertje met een bij elkaar verzamelde stapel tubes van verschillende B-merken steekt mager bij af bij mijn blinkende donkergroene drakenlederen schilderskoffer, met daarin keurig op kleur gesorteerde tubes verf van koninklijke kwaliteit en de selectie penselen van echt griffioen-haar.

'En uhm,' zeg ik ongemakkelijk. 'Daarnaast hebben mijn ouders me op het hart gedrukt om nooit geld te lenen van ...' Ik zoek naar de juiste woorden. 'Iemand van mijn soort? Is dat wat je wilde zeggen, Livia?' Ik sla mijn ogen neer. Als ze me passeert, hoor ik haar nog zeggen: 'Een simpel nee had ook volstaan.'

Glenda verlaat de ruimte en ik kijk haar na. Een zwaar gevoel in mijn buik, en dat is zeker geen hongergevoel. Ik voel me een beetje vies.

Plotseling klinkt er een krijs. Mijn blik schiet naar waar het geluid vandaan komt. Een klasgenoot slaat haar handen voor haar gezicht en barst in een luid snikken uit, terwijl de professor een aantekening maakt in zijn zwarte boek naast haar beeldhouwwerk.

Naast haar staat een klasgenoot met een stoïcijnse blik zijn kunstinstallatie af te breken. Ik verwacht dat ook hij een matige beoordeling gehad heeft.

Dan draai ik me om naar mijn schilderijen. Het zal toch niet? Gaat hij mijn werk ook met de grond gelijk maken? De twijfel slaat toe. Zal ik toch dat portret met het muizenmasker nog van de muur afhalen?

Onwillekeurig kijk ik zijn kant op. Onze blikken kruisen elkaar. Het lijkt alsof hij de lichte paniek van mijn gezicht kan aflezen. Hij gebaart me om rustig adem te halen. Zijn helderblauwe ogen kijken me vriendelijk aan en met zijn mond playbackt hij de tekst 'komt goed'. Hij trekt een mondhoek op. En ik glimlach dankbaar terug.

Voorzichtig raak ik haar bovenarm aan. Ze draait zich automatisch om. 'Je moet niet denken dat ik iets tegen je heb, hoor,' zeg ik zacht. 'Ik bedoel, mijn ouders hebben me altijd gewaarschuwd voor heksen. Ze vertelden ons als kinderen

enge verhalen over heksen. En in de krant staan vaak berichten over misdrijven waar heksen bij betrokken zijn.' Op het voorhoofd van Glenda verschijnt een frons. 'Nee, maar jij bent de uitzondering, hoor. Jij bent heel anders dan al die anderen,' probeer ik te verduidelijken.

'Wat wil je nou precies zeggen, Livia?' Ik buig iets verder naar haar toe en fluister: 'Dat ik geen slecht persoon ben, ik ben echt geen racist of zo.'

'Dat heb ik toch ook helemaal niet gezegd?' zegt ze verontwaardigd. 'Nee, maar ik wil niet dat je slecht over me denkt,' antwoord ik op fluistertoon. 'Je bedoelt dat ik me niet zulke mooie materialen kan veroorloven als jij?' bijt ze me toe. Een paar klasgenoten draaien geïnteresseerd hun hoofd onze richting op, om iets mee te krijgen van het gesprek. Ik gebaar ze dat er niks te zien is. 'Ja, sorry daarvoor. Dat was meer bedoeld als een plagerijtje. Dat snap je wel toch?' Ik kijk haar vragend aan.

Haar ogen lijken langs me heen te schieten. In mijn ooghoek zie ik een donkere gestalte bewegen. Ze kijkt me kort aan en antwoordt: 'Ja, prima, geen probleem. Ik zie dat ik bijna aan de beurt ben.'

'Oh, is Nikolaas er al bijna?' Ik schrik van mijn eigen vraag. Glenda kijkt me onderzoekend aan. 'Nikolaas?' Ik voel mijn wangen van kleur verschieten. Hakkelend zeg ik: 'Ik bedoel meneer Wijzebron, natuurlijk.' Glenda lijkt geen genoegen te nemen met mijn reactie. 'Wacht even, jij mag Nicolaas zeggen? Jullie kennen elkaar privé?' zegt ze verbijsterd. Haar donkerpaarse ogen lijken door me heen te branden. Ik kijk om me heen of er geen andere studenten meeluisteren. En dan vertel ik haar op zachte toon dat Nicolaas een familienvriend is, maar dat we afgesproken hebben om dat niet aan de grote klok te hangen. Uit angst dat anderen misschien denken dat ik daardoor voorgetrokken word. Dat gebeurt sowieso niet, verzeker ik haar. Nicolaas is net zo streng – misschien nog wel strenger – voor mij. 'Maar ik wil hem niet in verlegenheid brengen, dus als we dit alsjeblieft tussen ons kunnen houden,' smee ik haar. Bespeur ik daar nou lichte afkeuring op haar gezicht? Dan haalt ze haar schouders op en zegt op samenzweerderige toon: 'Natuurlijk, je geheim is veilig bij mij.' Dan draait ze zich resoluut om en haast zich naar haar schilderij.

'Zo zo, mevrouw Ravenhart. Waarmee ga je mij vandaag van mijn sokken blazen?' Ondanks zijn deftige manier van spreken, klinkt het sarcasme erin door. Glenda staat tegenover hem naast haar schilderij.

Nikolaas Wijzebron is iemand die ontzag afdwingt wanneer hij een ruimte betreedt. Omdat hij bijna tweeënhalve meter lang is, moet je wel naar hem

opkijken. Daarbij beweegt hij statig en houdt hij zijn neus altijd omhoog gekanteld. Dat in combinatie met de strenge gezichtsuitdrukking maakt hem een bijzonder imposante verschijning.

Het ziet er absurd uit, de lange tengere man zo voor de kleine heks met een wat gedrongen postuur. In alles straalt hij elegantie uit, terwijl Glenda vooral wat lomp oogt.

‘Ja, komt er nog wat van?’ Hij kijkt onderzoekend op haar neer. Ze stapt naar achter en maakt een uitnodigend handgebaar naar het schilderij. ‘En welke geniale gedachte zit er achter deze explosie van kleur?’ gromt hij haar kant op.

‘Mijn persoonlijke verhaal vormt de basis van dit schilderij,’ licht ze toe. ‘U weet dat ik een wat andere achtergrond heb dan de gemiddelde student hier op de academie.’

‘Ze laten iedereen tegenwoordig maar toe hier,’ onderbreekt hij haar geïrriteerd. Glenda doet net alsof ze het niet hoort. ‘Mijn ouders hebben zich in dit land gevestigd, omdat het in hun moederland niet meer veilig was. Heksen kregen de schuld van alle misstanden in het land, de koning daar zette zelfs een prijs op hun hoofd. De heksen doken onder. Maar de schuilplaats waar mijn ouders verbleven werd verraden. Uit angst voor de doodstraf zijn ze gevlucht en hebben zich gevestigd in dit koninkrijk,’ vertelt ze. Ongeduldig vraagt de professor: ‘En hoe verhoudt zich dat donkere lot van die heksen tot dit kleurrijk tafereel voor me?’

Glenda geeft aan dat ze nog niet klaar was met vertellen. De professor gebaart haar door te gaan. ‘Mijn ouders kwamen aan in dit land met de hoop hier een nieuwe toekomst op te bouwen. Maar al snel leerden ze dat ook de bewoners van dit koninkrijk geen warme gevoelens koesterden voor heksen. Mijn ouders werden nageroepen op straat en niemand wilde ze werk verschaffen. Uiteindelijk besloten ze zich te vestigen buiten de stad, in een onbegaanbaar bos. Waar ze eigenhandig een huis bouwden en gewassen gingen verbouwen. Met grote kennis van planten wist mijn vader natuurlijke medicijnen te maken, die mijn moeder op de weekmarkt in het dorp probeerde te verkopen.’ De professor tikt op zijn horloge. Ze snapt de hint. ‘Oké, de korte versie. De natuurlijke medicijnen werden een succes. En mijn ouders hebben de hoop dat ik ook in het familiebedrijf ga werken. Maar ik wil met mijn kunst de wereld beter maken.’ De professor zucht. Glenda vertelt hoe dankbaar ze is dat ze door haar talentenbeurs in staat is om aan onze opleiding te studeren. Dan neemt ze nog een flinke teug adem voor het laatste stuk van haar verhaal. ‘Dit schilderij symboliseert mijn droom. Ik droom van een koninkrijk waar alle bewoners dezelfde kansen ...’

‘Genoeg!’ Professor Wijzebron maakt een stopgebaar. Beduusd kijkt ze hem aan. ‘Ik heb genoeg gehoord,’ zegt hij resoluut. Hij bukt en buigt zich naar haar schilderij toe. Een minuut of wat lijkt hij het doek te inspecteren. Vervolgens schrijft hij wat op in zijn boek. Dan gaat hij weer rechtop staan. Glenda kijkt gespannen omhoog, recht zijn neusgaten in.

‘Zeer onvoldoende,’ zegt hij ferm. Ze krimpt ineen als een geslagen hond. ‘Je concept blinkt uit in oppervlakkigheid, ieder spoor van diepgang ontbreekt. Iedere willekeurige idioot had dit kunnen bedenken. Even nog los van het feit dat jouw zogenaamde droom totaal onrealistisch is. En dan het eindwerk zelf. Waardeloos. Technisch bedroevend. Alsof een kind het heeft geschilderd.’

Ik heb met haar te doen. De tranen lopen over haar wangen, maar ze lijkt de pijn te verbijten en blijft de professor aankijken. Het lijkt voor hem een uitnodiging om verder te gaan.

Venijnig bijt hij haar toe: ‘Nog erger, ik weet niet wie er verantwoordelijk was voor het toekennen van de talentenbeurs, maar ik zou me doodschamen als ik diegene was. Want laten we wel wezen: talent heb ik nog niet bij je bespeurd, jongedame.’ Zijn opmerking doet haar ineenkrimpen en ze hapt naar adem. Nikolaas lijkt te genieten van haar reactie.

Met een zelfgenoegzame grijns op zijn gezicht eindigt hij: ‘Ik kan je niet dwingen om te stoppen met de opleiding. Maar ik zou er toch serieus over nadenken als ik jou was. In jouw plek kunnen we dan onze tijd en aandacht besteden aan echt getalenteerde studenten. Zo’n heks als jij heeft hier toch niks te zoeken? Mijn advies: stap gewoon in in het familiebedrijf en ga lekker in een ketel roeren en toversmeersels maken. Als een echte heks.’ Dan draait hij zich rustig om en loopt richting mijn schilderijen.

Met een brede glimlach komt Nikolaas mijn kant opgelopen. Achter hem zie ik dat Glenda kalm maar zichtbaar aangedaan haar spullen verzamelt. Ik focus op Nikolaas, ik bedoel professor Wijzebron. En op suikerzoete toon zeg ik: ‘Ik kan niet wachten om mijn werk aan u te laten zien.’ Hij legt zijn hand op mijn schouder. ‘En ik kan niet wachten om te zien wat voor moois je dit keer voor me in petto hebt.’

(Na mijn beoordeling wil ik met Glenda delen hoe het gegaan is. En dat mijn onzekerheid echt totaal niet nodig was, want ik heb een bijna perfecte beoordeling gekregen. Elke vorm van spanning is uit mijn lijf verdwenen en heeft plaatsgemaakt voor een tevreden gevoel. Ik kan niet wachten om het aan Glenda te vertellen. Maar dan zie ik dat haar werkplek al opgeruimd is. Haar spullen zijn weg.)

In de jaren die volgen hebben Glenda en ik steeds minder contact. Het lijkt alsof ze me expres vermijdt. Hoewel ik na de zomer nog informeer naar de zomeropdracht die ze heeft moeten maken, reageert ze ontwijkend. De periode erna begint ze zich steeds meer af te zonderen in de klas.

Het enige waar ze oog voor heeft, is werk maken. Ze maakt lange dagen in de atelierruimte en haalt hiermee net-voldoendes. Al denken sommige klasgenoten dat docenten haar maar gewoon voldoende geven, zodat ze niet nog langer op de academie hoeft rond te lopen. Want ze lijkt niet uit zichzelf op te geven.

Eerlijk gezegd verlies ik ook mijn interesse voor haar. Ik ben druk met mijn schildertechniek verder verbeteren. Ondanks al mijn goede beoordelingen blijf ik bang dat ik een keer door de mand ga vallen. Het feit dat docenten mijn naam noemen als aanstormend talent voor de kunstwereld, maakt me angstig. Wat als ik al die verwachtingen niet waar kan maken?

Vijf jaar later op de weekmarkt

‘Livia, ben jij dat?’ De stem achter me kan ik niet meteen plaatsen. Langzaam draai ik me om. Een paar grote fonkelende paarse ogen kijkt me enthousiast aan. ‘Wow, je bent echt niks veranderd. Nog steeds zo’n prachtmeid met je glanzende blonde lokken, net als tijdens onze studie.’ De bewondering klinkt door in haar stem. Mijn brein laat het even afweten. ‘Jij ook,’ stamel ik. Ze wijst naar haar wilde bos paarse krullen. ‘Deze?’ vraagt ze grinnikend.

Dan excuseert ze zich. Het was niet haar bedoeling om me zo te overvallen, maar ze is blij om me te zien na al die jaren. De glunderende Glenda die voor me staat, lijkt in niks op het gepijnigde meisje dat afdroop na elke teleurstellende beoordeling. Ze ziet er nu zelfverzekerd uit.

‘Oh sorry, je verraste me inderdaad. Maar ik bedoel te zeggen dat je er echt heel goed uitziet. Je straalt helemaal,’ zeg ik, terwijl ik haar van top tot teen in me opneem. ‘Ja Livia, er is veel veranderd in de tussentijd,’ zegt ze met een grote glimlach.

Glenda is inmiddels een succesvolle kunstenaar. Gerenommeerd kunstvakblad *Fairy Arts* noemt haar een van de meest impactvolle kunstenaars van de toekomst. Kranten staan vol lovende recensies wanneer Glenda weer ergens exposeert.

‘Klopt het dat Nikolaas Wijzebron op staande voet is ontslagen?’ vraagt ze. ‘Ja, dat heb ik ook gehoord.’ Peinzend kijkt ze me aan. ‘Maar jullie gingen toch heel goed? Was hij niet een vriend van je ouders?’ Ongemakkelijk speel ik met

een pluk haar. 'Ja, dat was hij. Maar mijn ouders hebben in het laatste jaar van mijn studie het contact met hem verbroken. Daarna zag ik hem soms nog in de gangen van de academie, maar hij durfde mij niet meer aan te kijken.'

'De geruchten gaan dat hij zijn machtspositie misbruikte in relatie tot kwetsbare studenten.' Ze probeert mijn gezicht te lezen. 'Ja, vreselijk,' zeg ik kalm. De reden voor het verbreken van het contact door mijn ouders was om mij te beschermen. Maar dat hoeft zij niet te weten.

Om het gesprek een andere kant op te sturen, zeg ik: 'Je nieuwe expositie is een groot succes, hè?' Haar ogen beginnen te fonkelen. 'Ja, ik ben zo dankbaar dat het koningspaar me benaderd heeft. Mijn werk in het paleis tentoonstellen, zo'n kans dient zich maar één keer aan. En dat ik met mijn kunst een bijdrage kan leveren aan het gesprek over kansenongelijkheid in dit land. Echt bizar. Nooit had ik durven dromen dat mijn werk zo goed ontvangen zou worden door zo'n breed publiek.' Het enthousiasme in haar stem neemt wat af als ze vervolgt: 'Op de academie kreeg ik het gevoel dat echt niemand in mij geloofde. Wist je dat Wijzebron mij zelfs vertelde dat ik talentloos was?' Enigszins beschaamd geef ik toe dat ik dat gesprek gehoord heb. Ze schudt afkeurend haar hoofd. 'Ik begrijp dat niet. Dat soort dingen zeg je toch niet tegen studenten?'

ILLUSTRATIE: LINNEA VAN SPRUNDEL

Het voelt alsof er een steen op mijn maag ligt. ‘Volgens mij ben ik je ook mijn excuses verschuldigd.’ Glenda kijkt me schaapachtig aan. ‘Ik heb dingen tegen je gezegd tijdens onze studie, waar ik niet trots op ben,’ zeg ik. Ze maakt een wegwerpgenaar. ‘Welnee joh, ik neem jou niks kwalijk. Je deed ook gewoon wat je dacht dat het goede was. Toch?’ Dat beaamt ik. Ze opent haar armen uitnodigend voor een knuffel. En ik beantwoord haar gebaar.

Haar haren ruiken fris kruidig. Ze drukt me even ferm tegen zich aan. ‘We laten het verleden achter ons en richten onze blik op de toekomst,’ zegt ze op zangerige toon. Dan laat ze me los.

‘Oh, ik ben helemaal vergeten te vragen hoe het met jouw praktijk is.’ Ik slik en voel mijn wangen licht verkleuren. Zou ze het zien? Met haar grote paarse ogen kijkt ze me belangstellend aan. ‘Met mijn praktijk?’

Durf ik haar te vertellen dat ik na de opleiding geen nieuw werk meer heb gemaakt? Dat mijn angst om door de mand te vallen als aanstormend kunstenaar mij volledig verlamd heeft? Dat ik alle plezier in schilderen verloren ben? Hoe teleurgesteld mijn ouders zijn in mij? En dat ik om ze tegemoet te komen in de dure studiekosten, nu fulltime werkzaam ben in de kunstuitleen van mijn moeder?

Ik tover mijn lieflijkste glimlach op mijn gezicht. ‘Met mijn praktijk gaat het heel goed. Er komen een aantal mooie nieuwe projecten aan,’ lieg ik. Nu niet doorvragen alsjeblieft.

Glenda legt haar hand op mijn arm. ‘Wat fijn, dat gun ik je. Jouw talent verdient het hoogste podium.’ De oprechtheid in haar stem zorgt voor een brok in mijn keel.

‘Livia, laten we contact houden. Mocht ik je in de toekomst kunnen helpen, dan weet je me te vinden. Voor nu ben ik in ieder geval blij dat we allebei na de academie onze “lang en gelukkig” gevonden hebben.’ Ze werpt me vrolijk een kushandje toe. En dan draait ze zich om en loopt van me weg.

De woorden ‘lang en gelukkig’ blijven in mijn hoofd rondzingen. En met een gevoel van weemoed zie ik hoe ze opgaat in het publiek van de weekmarkt.

Persoonlijk verhaal van Patricia

Diep in mijn innerlijke dialoog, wellicht door sommigen als gestoord beschouwd, weerklinken stemmen als fluisteringen in de wind. Verborgen in de duistere krochten van mijn oude persoonlijkheid, als geheimen die wachten om onthuld te worden.

Na het afronden van mijn mbo-opleiding verlangde ik naar uitdaging en vernieuwing. Dit verlangen probeerde ik aanvankelijk te bevredigen door een aansluitende hbo-opleiding te volgen. Al snel besepte ik dat een vergelijkbare richting op een hoger niveau evenmin mijn verlangens zou stillen. Met enige impulsiviteit begon ik aan de studie Communicatie en Multimedia Design, uiteindelijk een van mijn beste keuzes. Maar het pad naar het ontdekken van mijn plek binnen deze studie, en dus het onthullen van mijn fascinaties en ontwerperspersona, was geen eenvoudige reis. Diep vanbinnen wist ik dat een creatieve studie mijn ware roeping zou zijn, al vond de intake-docent dat ridicuul. Vaak denk ik hieraan terug, die persoon zou me nu waarschijnlijk niet meer herkennen en denken dat ik allang gestopt ben.

In het eerste jaar van mijn studie werd ik geconfronteerd met de harde realiteit dat, ondanks mijn inspanningen, mijn aanwezigheid vrijwel onopgemerkt bleef. Een stem van onrechtvaardigheid werkte onvermoeibaar aan de puzzel om in een beeld te passen waarin die niet thuishoorde en waarschijnlijk nooit gevonden zou worden. In stilte worstelde ik met deadlines, strevend naar voldoende en strevend naar erkenning. Zelfs docenten leken twijfelachtig over mijn, in letterlijke zin, aanwezigheid in hun lessen. Ondanks mijn vroege aanwezigheid die voortkwam uit angst, zat ik vaak alleen. Pas tijdens mijn afstudeerperiode kwam ik erachter dat mijn klasgenoten zich afvroegen waar ik al die tijd was geweest, en dat ze mij zo graag eerder hadden leren kennen.

Een aanzienlijk deel van mijn studie vond plaats tijdens de coronaperiode, wat verrassend genoeg positief uitpakte. Ik vond innerlijke rust, kon op plekken werken waar ik me wél comfortabel voelde en had vaker de kans om alleen te werken. Desondanks besepte ik dat er iets 'mis' was. Jarenlang heb ik me afgevraagd: *‘Waarom lukt het anderen wel en mij niet?’*

Interne schoolhulp bleek ontoereikend, beperkt tot cynische grapjes, onbegrip

en flauwe blikken. In deze periode bood externe hulp, in de vorm van een-op-een-psychotherapie, enigszins verlichting en ondersteuning. Psychotherapie is een langdurig proces en geen wondermiddel. Nieuwe docenten, behorend tot een nieuwe generatie, speelden een cruciale rol in het ontdekken van mijn ware zelf en de potentie die daarin schuilging. Mijn passies ontwaakten en langzaam verwaagde de schaduw van Glenda, waardoor Lydia tevoorschijn kwam. Een trans-formerende reis naar de stem van angst, die, ondanks dat het in theorie aan het plaatje voldoet, eigenlijk niet weet wat die met zichzelf aan moet.

Hoewel angstig, was ik vastbesloten om mijn ideeën binnen projecten uit te voeren. Ik verborg mijn beste werk omdat het niet paste binnen de gangbare normen. Door de jaren heen vond er een verschuiving plaats binnen de verwachtingen van CMD-studenten, van oppervlakkige conversaties en verkoopverhaaltjes naar diepgang. Van buitenbeentje evolueerde ik naar de rol van 'voorbeeldstudent'. Iets waar ik tot op de dag van vandaag nog moeite mee heb. Opeens zag en hoorde ik hoe mensen anders met me omgingen, achter die façade merkte ik dat sommigen het lastig vonden mij te doorgronden. Een bepaalde blik van verwarring kon ik aflezen van hun gezicht.

Een dosis ego bleek noodzakelijk om mezelf te presenteren. De ontwikkeling van een gezond ego vergde tijd en ik balanceerde lang op de fragiele lijn tussen Glenda en de tovenaars Wijzebron. Dit veranderde echter ook in een beschermingsmechanisme, soms op positieve en soms op negatieve wijze ingezet.

De grote vraag die mij gesteld werd voor deze reflectie is: *'Hoe heb jij dit overwonnen?'* Allemaal leuk en aardig, maar de realiteit is dat ik er niet volledig uit ben gekomen. Het antwoord is abstract en ik ben het niet eens met de vraagstelling. Het onderwijssysteem vertoont structurele gebreken en beperkingen, van rigide curriculumnormen tot gebrek aan ruimte voor individuele expressie en (neuro)diversiteit. De sociale verwachtingen hierbinnen zijn een verstikkend kader. Dit heeft geleid tot constante pogingen om te conformeren, wat alleen resulteerde in een verwarrende mix van eigenschappen en het verlies van authenticiteit en excentriciteit.

Wat nog steeds echoot in mijn gedachten is: welke stem is waarheid en welke elementen geven mijn identiteit zoals die nu is vorm? Het blijft een zoektocht, een ontdekkingsreis naar de kern van het zijn en de waarheid die daar verborgen ligt.

Geschreven door Patricia Nagtzaam

CONCLUSIE

En ze leefden nog lang en gelukkig ... of toch niet?

it boek bevat twaalf sprookjes, maar in alle eerlijkheid, het hadden er ook vierentwintig kunnen zijn. Tijdens het schrijven van dit boek kwamen nog meer onderwerpen naar boven die ervoor zorgden dat gemotiveerde studenten vastlopen. Denk aan schuldenproblematiek, relationele problemen, fysieke handicaps, eetstoornissen, verlies en rouw, genderproblematiek, verslavingen, seksueel grensoverschrijdend gedrag, religieuze problematiek en ga zo maar door. Problemen waar je als student mee geconfronteerd kunt worden en waar niet altijd begrip voor is vanuit een onderwijsinstelling, je omgeving of onze maatschappij. Met als gevolg dat je als student soms ook gewoon niet weet waar en bij wie je kunt aankloppen voor hulp.

Dit gebeurde ook in mijn eigen leven en dat is dan ook de reden dat ik dit boek wilde schrijven. Het lijkt me niet meer dan eerlijk dat ik tot slot ook *mijn persoonlijke verhaal* met je deel:

Lang, lang geleden studeerde ik aan een kunstacademie. Het was nooit echt mijn droom geweest om kunstenaar of vormgever te worden, maar ik hield van verhalen vertellen in welke creatieve vorm dan ook.

Op een dag tijdens een modeltekenles drukte een docent mij op het hart dat ik echt geen talent had. Hoewel ik me ervan bewust was dat ik technisch niet zo goed was als mijn klasgenoten, deed de opmerking ontzettend pijn. Mijn zelfvertrouwen zakte naar een dieptepunt. Maar wie was ik om het oordeel van deze docent met haar enorme staat van dienst in twijfel te trekken?

Aangezien ik niet wilde opgeven, besloot ik dat het behalen van een zes voor mij het hoogst haalbare was. Mijn gebrek aan talent zou ik dan kunnen compenseren door heel hard te werken. En dan maar hopen dat het uiteindelijk voldoende zou zijn om af te studeren aan de opleiding Animatie.

Waar mijn klasgenoten negens en tiens haalden, was ik in mijn nopjes als ik überhaupt een voldoende kreeg voor mijn projecten. Uiteindelijk studeerde ik af met een prentenboek en animatiefilm genaamd *De kleine kraai met blote billen*. En tot mijn grote vreugde werd het eindcijfer een zeven. Het voelde als

een grote overwinning om met een dikke voldoende de academie, waar ik me zo vaak eenzaam en een totale mislukking had gevoeld, achter me te laten.

Maar omdat mijn zelfvertrouwen een behoorlijke deuk had opgelopen tijdens mijn studie, durfde ik het niet aan om mezelf als zelfstandige in de wereld te zetten. Wie zat er nou op mijn werk te wachten? (Op die vraag geef ik later antwoord.)

Waar ik wel achter was gekomen tijdens mijn studie aan de kunstacademie, was dat ik het niet vervelend vond om te presenteren en contacten te maken. Het leek me wel wat om in de toekomst animatiewerkshops te gaan geven, maar ik wilde eerst meer weten over lesgeven en informatie overbrengen.

Zodoende besloot ik na een hbo-opleiding van vijf jaar nog een tweejarige deeltijdstudie aan de pedagogische academie voor basisonderwijs te doen. Daarbij voelde student blijven erg veilig. Alsof ik nog niet behoefde deel te nemen aan de échte wereld. En een pabo-diploma leek me een mooie basis voor mijn toekomstplannen.

Ik liep twee dagen in de week stage op een basisschool en zat twee avonden in de week in de schoolbanken. Hoewel de kunstacademie ook pittig was geweest, voelde dit als écht studeren. Ineens moest ik leren uit boeken, kennis-toetsen maken en werd ik beoordeeld op mijn persoonlijke vaardigheden. Ik was diep onder de indruk van mijn iets oudere klasgenoten, met hun levenservaring en veelal academische achtergrond. Maar ik deed mijn uiterste best om hen te bij te houden.

Het eerste project op de pabo rondde ik tot mijn grote verrassing af met een negen. Daarna wist ik al snel mijn cijferlijst te vullen met mooie voldoendes. Het voelde alsof ik hier prima op mijn plek was. Want ik had zowel op mijn vorige opleiding als in het middelbaar onderwijs nog niet eerder zo'n hoog resultaat behaald. Daarnaast genoot ik ontzettend van het stagelopen en de lessen die ik volgde, en had ik een goede band met de docenten van de opleiding.

Toch ging het vlak voor mijn afstuderen mis. Ik had in de anderhalf jaar op de opleiding twee stages met een stevige voldoende afgerond en liep nu stage in groep 5. Mijn mentor – de leerkracht van de groep – was zelf nog niet zo lang geleden afgestudeerd en de directeur van de school was ook nieuw. Dat in tegenstelling tot de stagebegeleidster van de pabo, zij was ervaren en zeer uitgesproken.

Eigenlijk hadden zij en ik vanaf het begin van mijn stageperiode al geen echte klik, zoals ik die wel had ervaren met mijn eerdere stagebegeleiders.

Als deze dame op lesbezoek kwam, kon ik daarna rekenen op pittige feedback. Ik incasseerde de feedback en ging er meteen mee aan de slag. Maar de afkeurende blik in haar ogen – als zij mijn les bezocht – maakte me wiebelig voor de groep.

Bij elk lesbezoek legde de stagebegeleidster mijn mentor keer op keer uit dat ik onderpresteerde. En hoewel mijn mentor in eerste instantie schrok van de kritische toon van de stagebegeleidster, stond ze zelf ook nog niet zo lang voor de klas en wist eigenlijk geen weerwoord te geven. Ook de directeur was onder de indruk van mijn ervaren stagebegeleidster.

Ondanks mijn prachtige cijferlijst en de eerdere voldoendes voor mijn stages, oordeelde mijn stagebegeleidster dat ik nog te ver onder het niveau zat om te kunnen afstuderen. Mijn mentor en de directeur van mijn stageschool vonden het ingewikkeld, maar gingen mee in haar oordeel. Op harde toon zei mijn stagebegeleidster letterlijk tegen me dat ik niet kon lesgeven. En ze gaf me twee keuzes: of het jaar helemaal overdoen, of instromen in het tweede jaar van de vierjarige deeltijd-pabo.

Het was alsof de grond onder mij wegzakte. Maar hier was ik toch prima op mijn plek? Ik haalde toch goede cijfers? Ik begreep er niks van, het was onwerkelijk. Ik voelde me lamgeslagen. Gelukkig spraken mijn klasgenoten zich wel kritisch uit: wat als ik een andere stagebegeleider gehad had, was het dan anders verlopen? Moest ik geen second opinion vragen?

Ze moedigden me aan om in gesprek te gaan met de coördinator van de opleiding. Een vriendelijke man van middelbare leeftijd met wie ik een goede band had. Toch legde hij me uit dat hij niks voor me kon betekenen, want een collega afvallen in een gegeven oordeel, dat kon echt niet binnen de opleiding. Toen confronteerde ik hem ermee dat als mijn niveau inderdaad zo laag was als de stagebegeleidster beweerde, dat dan toch al geconstateerd had moeten zijn tijdens eerdere stages? Ik kreeg van hem een bijzondere metafoor over dat er eens in de zoveel tijd een vis door het net glipte. Met als conclusie dat het vooral heel vervelend voor mij was, maar zijn handen waren gebonden. Hij kon echt niks voor me betekenen. Wel vertelde hij me dat ik een procedure in gang kon zetten tegen het gegeven oordeel, maar dat zou een lang en vervelend proces worden. Dat raadde hij me eigenlijk af.

Ik voelde me gedwongen om te stoppen met de opleiding. Mijn vertrouwen in de organisatie was laag en mijn motivatie was binnen een korte tijd gebroken. Ik herinner me een telefoongesprek met mijn moeder waarin ik vertelde dat ik ging stoppen. Het was even stil aan de andere kant van de lijn en toen vroeg ze me: 'Maar lieverd, je was toch zo gelukkig op de pabo?'

Het is uiteindelijk allemaal goed met me gekomen. Na de pabo heb ik me toch maar ingeschreven bij de Kamer van Koophandel als zelfstandige. Ik heb jarenlang animatiewerkshops gegeven in het onderwijs en bedrijfsleven, want kennelijk gaf die onafgemaakte pabo op mijn cv andere mensen wel voldoende vertrouwen in mijn lesgevende kwaliteiten.

Oh ja, na mijn afstuderen aan de kunstacademie werd mijn afstudeerfilm *De kleine kraai met blote billen* trouwens een onverwacht internationaal succes. De film draaide op meer dan vijftig filmfestivals, won een aantal awards en ik verkocht zelfs de Franstalige rechten. Dus om terug te komen op die eerdere vraag: wie zat er nou op mijn werk te wachten? Nou, kennelijk behoorlijk veel mensen over de hele wereld.

Ik leerde daarvan dat het oordeel van docenten op de kunstacademie niet representatief was voor de échte wereld na school. Daarbij ontdekte ik dat ik mijn mindere technische vaardigheden eenvoudig kon compenseren door mijn sociale vaardigheden en mijn ondernemende houding. Mijn specialiteit als maker bleek het vervaardigen van uitleganimaties – ofwel ingewikkelde materie op eenvoudige wijze in beeld brengen – en ik mocht in de jaren die volgden grote opdrachten doen voor bedrijven en organisaties. Eind goed ...

... nee, daar eindigde het verhaal niet. Toen ik in 2013 werd gekozen tot Jong MKB'er van Nederland speelde mijn gebrek aan zelfvertrouwen uit de kunstacademietijd weer op. Ik was bang dat ik die titel niet waar kon maken, dat ik door de mand zou vallen als ondernemer. Precies in diezelfde tijd werd mij gevraagd om les te gaan geven aan de opleiding Animatie Audiovisuele Vormgeving bij het Grafisch Lyceum in Utrecht. Die kans pakte ik met beide handen aan. Daarbij besloot ik dat ik de docent wilde worden die ik zelf als student niet was tegengekomen.

In de vijf jaar dat ik daar les gaf, ontwikkelde ik een grote liefde voor het middelbaar beroepsonderwijs en ik zag van dichtbij hoe mijn studenten worstelden met de vooroordelen die wij als maatschappij hebben over mbo'ers. Ik kreeg de kans om me te ontwikkelen in coaching en het puberbrein. En ik werd mentor van een klas die mij veel leerde over de weerbarstige wereld van jonge mensen. Ik kreeg een inkijkje in de problematiek die er speelde op persoonlijk vlak, in de thuissituatie of in het zich verhouden tot de standaarden die wij als samenleving hanteren. Ik denk met warme gevoelens terug aan de fijne school en de prachtige groei die ik daar mocht doormaken als docent.

Toen ik na vijf jaar stopte met lesgeven in Utrecht (de reistijd bleek slecht te combineren met het moederschap), kwam mijn eigen oude hogeschool weer op mijn pad. Ik kreeg de vraag of ik in mijn woonplaats Breda wilde komen lesgeven aan de opleiding Communicatie aan Avans Hogeschool. Hoewel ik zelf geen opleiding of werkervaring had op het gebied van communicatie, leek het me een mooie uitdaging. Plus, diep in mij voelde ik dat dit mijn kans was om de organisatie die mij als student onvoldoende gezien en gesteund had, misschien wel van binnenuit te kunnen veranderen.

Na amper een half jaar aan het werk te zijn, ging de hogeschool op slot: de coronaperiode brak aan. Een verwarrende tijd, waarin ik erachter kwam dat je ook via een beeldscherm verbinding kunt maken en een band kunt opbouwen met studenten. Tegelijkertijd zag ik schrijnende voorbeelden van studenten die vereenzaamden in hun slaapkamers en bij wie de sociale ontwikkeling stil kwam te staan. Hoewel ik mijn motivatie hoog wist te houden, gold dat in deze verwarrende periode helaas niet voor sommige docenten en studenten om me heen.

Toen na de lockdowns alles weer terugging naar hoe het onderwijs georganiseerd was voor corona, voelde het toch anders. De wereld was veranderd. Iedereen realiseerde zich de waarde van tijd. Reistijd werd ineens een afweging voor zowel studenten als collega's. En het bezoeken van lessen was voor studenten geen vanzelfsprekendheid meer, laat staan evenementen buiten de reguliere schooltijd. Het gevolg: zowel de band tussen studenten onderling als die met docenten verwijdde.

Met lede ogen keek ik toe hoe gemotiveerde studenten afhaakten of zelfs ineens uit opleidingen verdwenen waren. En als ik dan met deze afgehaakte studenten in gesprek ging, hoorde ik kwalijke ontwikkelingen op verschillende vlakken. Stuurloze jonge mensen, die worstelden met stress, druk van buiten, mentale problematiek en lastige thuissituaties. Er was meestal niet een duidelijke oorzaak, maar vaak een combinatie van factoren. Al gaven de studenten een duidelijk signaal af: ze voelden zich niet gezien en gehoord binnen mijn opleiding.

Een signaal dat me meteen terugbracht naar mijn eigen studententijd. Waren deze studenten bij de opleidingen gebleven, als wij docenten wel écht naar ze hadden geluisterd? Maar als ik om me heen keek, zag ik ook dat mijn collega's vaak aan het overleven waren binnen de schoolmuren. Docenten die gebukt gingen onder de stress van onderwijsvernieuwingen en algehele werkdruk. Kunnen docenten wel écht naar studenten luisteren als ook zij zich niet gezien en gehoord voelen binnen een organisatie? Eerlijk gezegd, denk ik van niet.

Het was een optelsom: vastgelopen studenten die zich onvoldoende gezien voelden en soms zelfs binnen de school niet de veiligheid ervaarden om überhaupt te delen waar ze mee worstelden. Ik wilde iets doen voor deze groep studenten. De studenten laten weten dat ze niet alleen waren als ze vastliepen. Want dat eenzame gevoel van falen als je vastloopt, dat kende ik als geen ander. En ik wilde hun hoop geven, hoop dat het allemaal goed kon komen. Een beetje zoals in sprookjes, maar dan realistischer. En al snel kwam ik tot de conclusie dat studenten ook een sprookjesboek verdienden.

Een sprookjesboek met een verzameling verhalen die licht geïnspireerd zijn op daadwerkelijke situaties die ik als student en docent ben tegengekomen. Met karakters gebaseerd op – en als ode aan – de veerkrachtige studenten die mijn pad gekruist hebben. Het doel van deze sprookjes? Een beeld schetsen van hoe ingewikkeld een studie volgen kan zijn in deze tijd, waarin je zelfs als gemotiveerde student kunt vastlopen. Maar waarin de hoofdpersonen door zichzelf trouw te blijven – en soms met een beetje hulp – toch op de juiste plek uitkomen.

Toen ik studenten vroeg wat ze vonden van dit idee, kwamen ze met de suggestie om échte studenten de brug te laten slaan tussen fictie en realiteit. Ik omarmde die suggestie en ging op zoek naar studenten die het aandurften om hun persoonlijke verhaal te delen over de obstakels die zij overwonnen hadden tijdens hun studie. En ik vond ze: twaalf gemotiveerde studenten die het lef hadden om hun verhaal op papier te zetten. Echte helden, die vanuit betrokkenheid en kwetsbaarheid met hun verhaal studentenproblematiek een gezicht gaven.

Daarna vond ik twaalf studenten die ook een aandeel wilden leveren door het illustreren van een sprookje en op die manier beeld wilden scheppen bij de fictieve verhalen. Alleen miste er nog steeds iets ...

... concrete tips die jou kunnen helpen, wanneer je vastloopt tijdens je studie. En met vastlopen bedoel ik dat je problemen ervaart of moeilijkheden ondervindt binnen je studie, in je omgeving of binnen jezelf. Dit kan op emotioneel vlak zijn, maar ook mentaal – dat het lastig is om helder te blijven denken – of juist praktisch. Als je het gevoel hebt vast te zitten, niet weet hoe je verder moet gaan of geen oplossing hebt voor de problemen die je tegenkomt. Voor de buitenwereld kan het er trouwens uitzien alsof je nog prima functioneert, maar van binnen voer je een eenzame strijd.

Tijdens mijn eigen studententijd had ik het gevoel dat ik me niet moest aanstellen; ik dacht dat het soort tegenslagen dat mijn pad kruiste erbij hoorde. Als kind had ik al meegekregen dat je je groot moest houden. Als je boos of verdrie-

tig was, dan ging je maar op je slaapkamer zitten tot het voorbij was. Hierdoor was mijn studententijd best een eenzame tijd, die ik jou niet gun.

Heb alsjeblieft nooit het idee dat hetgeen waar jij mee worstelt te klein is om aan de bel te trekken. Zo vroeg een van de studenten die een bijdrage deelt in dit boek of haar verhaal wel ernstig genoeg was om te delen. Zouden de lezers haar geen aansteller vinden? Nee, er bestaat geen schaalverdeling in de ernst van problemen. Als jij ergens tegenaan loopt tijdens je studie, dan is het serieus genoeg om ermee aan de slag te gaan en hulp te zoeken.

Hulp zoeken, dat klinkt best serieus, hè? Alsof er iets mis is met je. Maar er is niks mis met je. Echt niet. Er komen in een leven gewoon dingen op je pad die je kunnen laten wankelen. Hoe fijn is het dan als iemand je tijdelijk ondersteunt, zodat jij niet hoeft om te vallen?

Wat kun je zelf doen?

Als je nog niet zover bent dat je andere mensen om hulp wilt vragen, dan kun je ook eerst proberen helderheid te scheppen in de relatie met jezelf. Je kunt hierbij denken aan yoga, meditatie en mindfulness, maar ook gewoon even je telefoon thuislaten en een boswandeling maken. Door jezelf tijd te gunnen alleen met je gedachten (zonder afleiding!), vallen zaken soms al op hun plek.

Ikzelf ondernam als student al graag dingen alleen, zoals: een dagje strand, een museumbezoek, een nieuwe stad verkennen, een bezoek aan bioscoop of theater, maar ook buitenlandse tripjes. Het gevoel dat ik met niemand rekening hoeft te houden en zelf kan bepalen wat ik wil zien, wanneer ik wil eten en of ik nu gewoon op een random bankje een boek wil lezen, dat versterkt de band die ik met mezelf heb.

Maar je kunt ook op zoek gaan naar een (creatieve) manier om uiting te geven aan de gevoelens die je ervaart. Dat kan net als 'De prinses onder de deken' door te schrijven in een dagboek. Maar denk ook aan uitingen als muziek maken, schilderen, spelen, creëren en dansen.

Een bewezen uitlaatklep voor emoties en gedachten is sporten. Zo kun je het jezelf bij de meeste sporten niet permitteren om maar even met je gedachten af te dwalen, anders mis je een pass van je teamgenoot, scoort de tegenstander of word je in de houdgreep genomen. Sporten dwingt je vaak om even in het moment te zijn, net als mindfulness.

Maar sport kan ook zorgen voor verbinding met anderen, door een gezamenlijk doel na te streven, gewoon samen te bewegen of elkaar te steunen bij het verbeteren van prestaties.

Daarnaast is sporten een manier om op fysieke wijze emoties te verwerken. Bij ons thuis hebben we standaard een bokskussen in de kast liggen. Als een van de kinderen veel frustratie in zich heeft, worden er bokshandschoenen aangetrokken en de frustraties er gecontroleerd uit geslagen.

Hulp bij het vragen van hulp

‘Stel je toch niet zo aan, je bent niet van suiker.’

‘Andere mensen hebben het veel slechter dan jij.’

‘Het leven gaat nou eenmaal niet over rozen.’

‘Alle studenten komen dit soort problemen tegen.’

‘Je moet gewoon je schouders eronder zetten.’

Het is maar een selectie van de dingen die tegen mij gezegd zijn toen ik probeerde om hulp te vragen. Ik had mezelf als student kwetsbaar opgesteld door mijn zorgen te delen. Maar door de reacties van de anderen voelde ik me niet serieus genomen.

En weet je wat het allerergste is? De mensen die de bovenstaande opmerkingen maakten, bedoelden het goed met me. Waarschijnlijk hadden zij in hun leven ook vergelijkbare opmerkingen gekregen als ze hulp vroegen, of kwamen ze uit een omgeving waarin hulp vragen niet vanzelfsprekend was of überhaupt niet gebeurde.

Het gevaar is alleen dat als je te vaak het gevoel krijgt dat jij en jouw worsteling niet serieus worden genomen, het echt heel verleidelijk is maar te stoppen met het vragen van hulp.

Het is makkelijk om te onderschatten hoe lastig het voor jonge mensen is om zich kwetsbaar op te stellen. Want je kwetsbaar opstellen betekent dat je je emotioneel openstelt en daardoor minder beschermd bent tegen negatieve ervaringen. En je studententijd is vaak al een complexe periode in je ontwikkeling waarin je jezelf staande probeert te houden. Dan is het risico lopen dat iemand die je in vertrouwen neemt je vervolgens pijn doet, wel het laatste waar je op zit te wachten.

Onthoud dit: er zijn ontzettend veel mensen die je graag willen helpen, zowel binnen als buiten school.

Zoals je in de persoonlijke verhalen van de studenten in dit boek kunt lezen, deden zij het ook niet alleen. De ene student komt uit een veilige, warme thuis-situatie, de andere heeft fijne vrienden om zich heen verzameld. Een paar

studenten konden terecht bij een docent die hen 'echt' zag. Weer anderen zijn gaan praten met een professional buiten de schoolmuren. En wat ik persoonlijk ook mooi vind om te lezen, is dat een deel van de studenten een groep gelijkgestemden om zich heen heeft verzameld, waar ze steun bij vinden. Maar realiseer je dat al deze studenten ook de eerste stap durfden te zetten om iemand in vertrouwen te nemen.

Als je hulp wilt vragen ... en of dit nu je beste vriend is, een lieve zorgzame tante, de trainer van je handbalteam, die ene docent die je altijd het gevoel geeft dat je welkom bent, een vriendelijke buurman of bijvoorbeeld je huisarts, zorg dat het iemand is die je een fijn gevoel geeft. Iemand bij wie je niet de noodzaak voelt om je anders of beter voor te doen dan je bent. Iemand die je het gevoel geeft dat je er mag zijn.

Maar wat nou als je het te spannend vindt om hulp te vragen aan iemand die je kent? Dan zijn er mogelijkheden om dit meer vanuit anonimiteit te doen. Zo kun je bijvoorbeeld als jongvolwassene tussen de 18 en 25 jaar ook terecht bij de Alles Oké? Supportlijn, waar vrijwilligers voor je klaarzitten om met je mee te denken, telefonisch of via de chat tussen 14:00 en 22:00 uur. Op [Allesoke.nl](https://allesoke.nl) vind je meer informatie.

Daarnaast biedt ook een aantal onderwijsinstellingen dit soort initiatieven aan, waarbij medestudenten luisteren naar jouw verhaal en proberen je zo goed mogelijk te begrijpen en je verder te helpen.

Soms is het ook gewoon noodzakelijk om hulp te vragen, zeker als de problemen die op je pad komen invloed hebben op je studievoortgang. Vaak is het binnen scholen zo georganiseerd dat je eerste aanspreekpunt je studentcoach/mentor/studieloopbaanbegeleider is, met wie je ook om de zoveel weken een persoonlijk gesprek hebt. Maar wat nou als je geen klik voelt met deze persoon of het zelfs niet veilig genoeg voelt om je zorgen te delen? Mijn advies zou zijn om dan een (vak)docent of onderwijsondersteuner die je wel vertrouwt te vragen om met je mee te denken.

Het kan ook zijn dat je tegen zaken aanloopt die de spreekwoordelijke pet van je studentcoach/mentor/studieloopbaanbegeleider te boven gaan. Dan word je meestal doorverwezen naar een studieadviseur of een studentendecaan. Een studieadviseur ondersteunt bij en adviseert over je studievoortgang en mogelijke extra begeleiding. Met een studentendecaan bespreek je je persoonlijke situatie, mogelijke functiebeperkingen en laat je je informeren over beschikbare (financiële) regelingen, voorzieningen en hulpmiddelen. Een studentendecaan kan je

adviseren om professionele hulp in te schakelen en hierbij meedenken over hoe je dit kunt organiseren buiten school. Sommige onderwijsinstellingen hebben ook eigen psychologen rondlopen. Ook heeft bijna iedere school een ondersteunend programma dat jou helpt als je je studiekeuze wilt herzien.

Mocht je te maken krijgen met ongewenst of grensoverschrijdend gedrag, dan kun je aankloppen bij een vertrouwenspersoon voor studenten. Doe dit vooral als je twijfelt. Deze vertrouwenspersoon kan je adviseren en begeleiden bij het zetten van mogelijke stappen.

Er zijn dus veel professionals binnen school die je kunnen helpen als je vastloopt en met wie je vertrouwelijk kunt praten. Maar als student kan het best ingewikkeld zijn om op de juiste plek uit te komen met je hulpvraag. De meeste scholen hebben daarom een online of fysiek loket ingericht, om je zo goed mogelijk te informeren over waar jij kunt aankloppen voor welke hulp. Een aantal scholen heeft zelfs een speciale ruimte ingericht waar je als student kunt binnenlopen met een hulpvraag. De professionals in deze 'woonkamers' of 'huiskamers' kunnen een luisterend oor bieden en adviseren welke hulp passend is bij jouw vraag.

Daarnaast bieden instellingen als de GGZ online tools zoals gripopjedip.nl, waar je met andere jongeren samen een online cursus volgt om weer lekker in je vel te komen. Ze bieden ook speciale cursussen aan voor bijvoorbeeld queerjongeren om somberheid, angst en stress aan te pakken.

Alles is Gezondheid en Nederlands Centrum Jeugdgezondheid hebben hun krachten gebundeld op de website jongerenhulponline.nl. Hier vind je meer dan 25 hulplijnen die je snel, anoniem en gratis ondersteuning bieden. Dat kan via chat, telefonisch of per mail. Mocht je grote of kleine problemen hebben waar je mee zit of wil je alleen maar even je hart luchten, voor de volgende onderwerpen kun je hier terecht: eenzaamheid, middelengebruik en verslaving, somberheid en angst, seks, eetproblemen en zelfbeeld, scheiding, LHBTIQ+, seksueel/online misbruik, geldzorgen, veiligheid thuis, psychose en trauma, jeugdhulp en -zorg, zelfdoding.

Tevens heeft ECIO, Expertisecentrum inclusief onderwijs, voor studenten met een functiebeperking, een chronische ziekte, psychische klachten, zwangerschap, jong ouderschap, gendertransitie of bijzondere familieomstandigheden zoals mantelzorg een online platform gecreëerd: onbelemmerdstuderen.nl. Hier kun je zelfstandig terugvinden welke voorzieningen en regelingen beschikbaar zijn voor jouw unieke omstandigheden. Denk aan hulpmiddelen, aangepaste studieplanning, advies en begeleiding, of extra geld om je studie te kunnen blijven

volgen. Alles om te zorgen dat je niet begint met een studieachterstand of er een oploopt. De informatie wordt op het platform opgesplitst tussen mbo-studenten en hbo- en wo-studenten.

Hoewel hulp fijn is als je vastloopt tijdens je studie, zul je toch vooral zelf werk moeten verzetten om al je obstakels te overwinnen. Het is hierbij belangrijk dat je jezelf goed leert kennen, want dan kun je dichtbij jezelf blijven als je te maken krijgt met tegenslag.

De studerende sprookjesfiguren in dit boek ontwikkelen in de verhalen ook een mate van zelfbewustzijn. Als jij van jezelf weet wie je bent, waarvoor je staat, waar je hart sneller van gaat kloppen, maar ook waar je doodongelukkig van wordt, dan is het makkelijker om jezelf staande te houden in een wereld die al zoveel van je vraagt.

Dit vereist van jou als student dat je aan de slag gaat met je persoonlijke ontwikkeling. Jezelf leren kennen, je bewust worden van je sterke punten en deze benutten, maar ook je zwakke punten kennen en daaraan werken. Eigenlijk ben je continu bezig jezelf te verbeteren. Dat kan binnen je studie zijn, maar ook daarbuiten, op het gebied van gezondheid, relaties, emotioneel welzijn en je persoonlijke prestaties.

Zowel binnen als buiten school zijn er veel mogelijkheden om jezelf te ontwikkelen. De meeste scholen bieden fysieke trainingen en workshops aan buiten het reguliere lesprogramma, met onderwerpen zoals: omgaan met faalangst en perfectionisme, duurzaam leven, ondernemersvaardigheden ontwikkelen, je mentale gezondheid verbeteren, plannen en organiseren. Vanwege het fysieke karakter van deze bijeenkomsten, ontmoet je ook meteen gelijkgestemde studenten. Sommige scholen werken zelfs met *student life coaches*. En bijna alle onderwijsinstellingen bieden vrijblijvende e-learnings aan, zodat je in je eigen tijd aan de slag kunt met onderwerpen die in jouw leven relevant zijn.

Maar jezelf ontwikkelen mag ook gewoon leuk zijn. Is er iets wat je altijd al hebt willen leren? Een instrument bespelen? Jongleren? Een vechtsport? Koken? Breien? Misschien heb je altijd al eens een boek willen schrijven of je willen aansluiten bij een improvisatietheatergroep? Doe het! En wat te denken van vrijwilligerswerk, waarbij je niet alleen een ander helpt, maar ook vaardigheden leert die jou helpen jezelf nog beter te leren kennen.

Waar ikzelf veel aan heb gehad, is de reis van drie maanden die ik alleen maakte als 19-jarige student naar Thailand om vrijwilligerswerk te doen. Ik sprak de taal niet en ik had nog nooit zo ver gereisd. Er ging van alles mis: ik werd op

de eerste dag voor honderden euro's opgelicht, ik verdrong bijna in zee, kreeg een enorme eczeemuitbraak en belandde in de meest ongemakkelijke situaties. Toch leerde ik juist tijdens die reis op mezelf en mijn eigen gevoel te vertrouwen. Het inzicht dat ik mezelf wist te redden in een vreemd land, gaf me het vertrouwen dat het in Nederland ook wel goed zou komen.

Onderneem dingen. Leef! Gun het jezelf om fouten en vergissingen te mogen maken. Neem de tijd om terug te kijken op situaties en te bedenken wat je daarvan geleerd hebt. Wees vooral mild naar jezelf. Jij bent verantwoordelijk voor jouw eigen leven en hoe je dit gaat vormgeven naar de toekomst.

Bedenk hoe jouw 'lang en gelukkig' eruit kan zien. Maak keuzes die daaraan bijdragen. Omring je met mensen die je positieve energie geven en je helpen zonder iets terug te verwachten. Maar wees ook die persoon voor anderen die een luisterend oor nodig hebben.

En besef dat iedere gemotiveerde student kan vastlopen. Je bent nooit de enige die worstelt. Want het is gewoon een ingewikkelde tijd om in op te groeien. Er zijn veel factoren in je leven waar je geen invloed op hebt. Maar waar je wel invloed op hebt, zijn de keuzes die jij maakt – die bepalen je richting.

Ik hoop dat dit boek je inspireert om (toch) hulp te durven vragen als je vast komt te zitten. En dat de sprookjes en de persoonlijke verhalen van de studenten je ook de hoop geven dat het goed kan komen. Jij hebt de regie over jouw eigen sprookje.

Ik wens je mooie avonturen en succes met jouw unieke pad naar 'lang en gelukkig'.

Liefs,

Raimke

